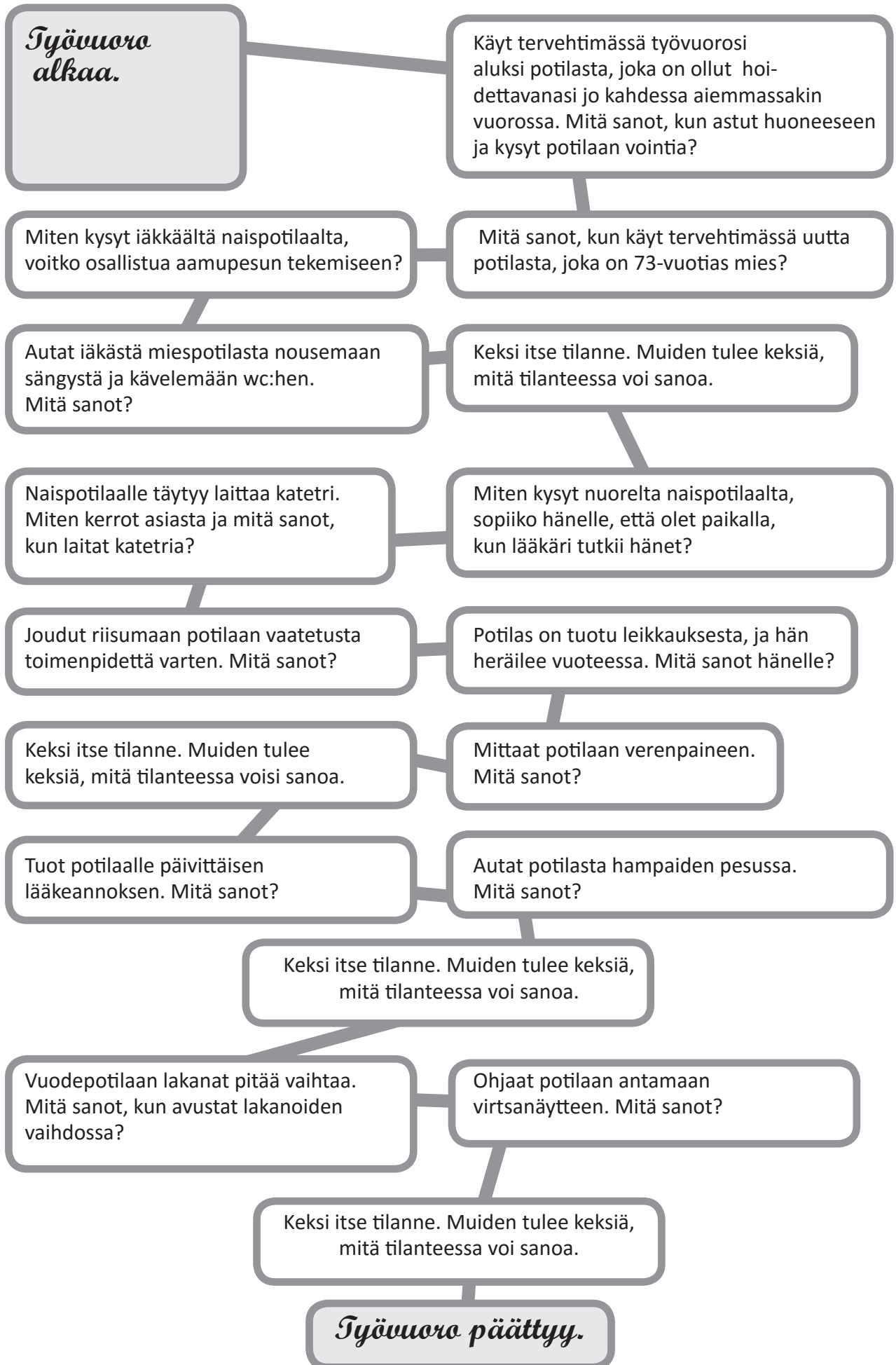

Toimi kohteliaasti vuodeosastolla

Taitotaso: B1 tai korkeampi

Tavoite	Oppia käyttämään kohteliaita hoitajan vuoroja hoitotilanteissa.
Ennen pelaamista	Pelin sanastoon on hyvä tutustua etukäteen. Tehtävässä tarvitaan tietoa kohteliaisuuden muodoista. Ryhmän taitojen mukaan kohteliaisuutta voi käsitellä ennen tehtävää tai tehtävän jälkeen vastausten perusteella.
Kesto	15 minuuttia (ilman vastausten yhteistä läpikäyntiä), 45 minuuttia loppukeskustelun kanssa.
Tarvikkeet	Pelialusta kopioituna esim. A3-kokoon, noppa jokaiselle ryhmälle ja pelinappula jokaiselle pelaajalle.
Sopiva peliryhmän koko	2–5 henkilöä.
Pelin kulku	Pelaajat arpoivat aloitusjärjestyksen heittämällä noppaa. Suurimman silmäluvun saanut aloittaa. Pelilaudalla edetään nopan silmäluvun mukaisesti. Pelaajan reagoi ruudussa esitettyyn tilanteeseen. Pelaaja vastaa tehtävään suullisesti. Tämän jälkeen seuraava pelaaja heittää noppaa ja siirtyy silmäluvun osoittamaan kohtaan. Peli päättyy, kun kaikki pelaajat ovat päässeet pelilaudan kohtaan ”Työvuoro päättyy”. Sinne ei tarvitse päästä tasaluvulla.
Pelin yhteenveto	Ryhmä voi käydä yhdessä läpi tehtävät ja niissä ilmenneet ongelmat. Opettaja voi esimerkiksi pyytää opiskelijoita tuottamaan vastaukset ja reagoinnit suullisesti (ääntämisharjoitus) ja kirjoittaa ne itse kaikkien nähtäville.

VASTAUSESIMERKKEJÄ

Käyt tervehtimässä aluksi potilasta, joka on ollut hoidettavanasi jo kahdessa aiemmassakin vuorossa. Mitä sanot, kun astut huoneeseen ja kysyt potilaan vointia?

- Hei, kuinka voit/voitte?
- Hei taas, miten voit/voitte?

Mitä sanot, kun käyt tervehtimässä uutta potilasta, joka on 73-vuotias mies?

- Hyvää huomenta/päivää!
- Olen sairaanhoitaja Minna Mäkelä. Olen omahoitajanne.

Miten kysyt iäkkäältä naispotilaalta, voitko osallistua aamupesun tekemiseen?

- Haluatteko, että autan teitä aamupesussa?
- Saanko/voinko auttaa teitä pesuissa?

Autat iäkästä miespotilasta nousemaan sängystä ja kävelemään wc:hen. Mitä sanot?

- No niin, lähdetään vessaan. Minä autan teitä nousemaan. Voitte ottaa tukea tuosta kaiteesta ja minä pidän kiinni tältä toiselta puolelta.
- Tässä edessä on rollaattori, voitte ottaa tukea siitä. Minä tulen tässä mukana, jos tarvitsette lisätukea.

Miten kysyt nuorelta naispotilaalta, sopiiko hänelle, että olet paikalla, kun lääkäri tutkii hänet?

- Lääkäri tutkii sut kohta. Sopiiko sulle, että mä olen tutkimuksen aikaan paikalla?

Naispotilaalle täytyy laittaa katetri. Miten kerrot asiasta ja mitä sanot, kun laitat katetria?

(Lähde: Katetrointi on taitolaji. Sairaanhoitajalehti 1/2007)

- Mä laitan sulle seuraavaksi katetrin. Mä teen sulle ensin alapesun ja laitan sitten puudutetta.
- Koukista ja levitä jalat. Hyvä, just noin.
- Mä teen nyt sen alapesun, näin.
- Ja sitten laitan puudutusgeeliä. Odotellaan tässä vähän aikaa, että puudutus alkaa tehot.
- Miltä tuntuu, tunnetko, kun painan tästä? Ok, nyt puudutusgeeli on vaikuttanut.
- Nyt mä etsin tästä virtsaputken pään ja laitan tän katetrin varovasti. Sano heti, jos tuntuu kipua tai inhottavalta.
- No niin, nyt se on paikallaan ja täältä tulee virtsaa.

Joudut riisumaan potilaan vaateetusta toimenpidettä varten. Mitä sanot?

- Mä aukaisen näitä nappeja vähän / lasken näitä housuja vähän, jotta pääsen paremmin mittaamaan - -

Potilas on tuotu leikkauksesta ja hän heräilee vuoteessa. Mitä sanot hänelle?

- No niin, hei!
- Sä alatkin / te alattekin jo heräillä.
- Lepää/levätkää vielä.
- Onko sulla/teillä tarvetta mennä vessaan?
- Mä autan sua/teitä, jos pitää päästä vessaan.

Mittaat potilaan verenpaineen. Mitä sanot?

- Mä mittaan seuraavaksi sun/teidän verenpaineen.
- Olkaa rentona. Hengittäkää rauhallisesti/normaalisti.

Autat potilasta hampaiden pesussa. Mitä sanot?

- Pestään sitten hampaat. Mä olen laittanut tähän hammasharjaan jo tahnan valmiiksi.
- Haluatko/haluatteko pestä hampaat itse?
- Voin auttaa harjaamisessa, jos haluate.

Tuot potilaalle päivittäisen lääkeannoksen. Mitä sanot?

- Hei! Tässä on nää tämän päivän lääkkeet.
- Mä laitan ne tähän pöydälle.

Vuodepotilaan lakanat pitää vaihtaa. Mitä sanot, kun avustat lakanoiden vaihdossa?

– Mä autan sua tässä lakanoiden vaihdossa. Mä voin rullata nämä likaiset ja laittaa tän puhtaan lakanan tähän jo valmiiksi. Saatko käännettyä potilasta, niin mä otan tän puhtaan toiselta puolelta vastaan?

Ohjaat potilaan antamaan virtsanäytteen. Mitä sanot?

(Lähde: Fimlab 2010. Virtsanäytteen otto. www.laboratorio.fi)

– Nyt tarvitaan sitten virtsanäyte. Voit käydä antamassa sen tuolla vessassa, siellä on niitä näytepurkkeja myös.

– Siinä vessan seinällä on kyllä ohje, mutta on tärkeää pestä ensin kädet ja huuhdella virtsaputken suu käsisuihkulla.

– Laske aluksi vähän virtsaa wc-pyttyyn ja sitten keskivaiheilta purkkiin. Virtsaa tarvitaan noin 2/3 purkista. Lopun voi sitten pissata pyttyyn.

– Sitten vaan kansi päälle. Laita tämä nimitarra sitten siihen kanteen, ja jätä purkki vessaan. Mä käyn hakemassa sen sitten sieltä.

Sanastoa Toimi kohteliaasti vuodeosastolla -pikapeliin. Kirjoita sana omalla äidinkielelläsi.

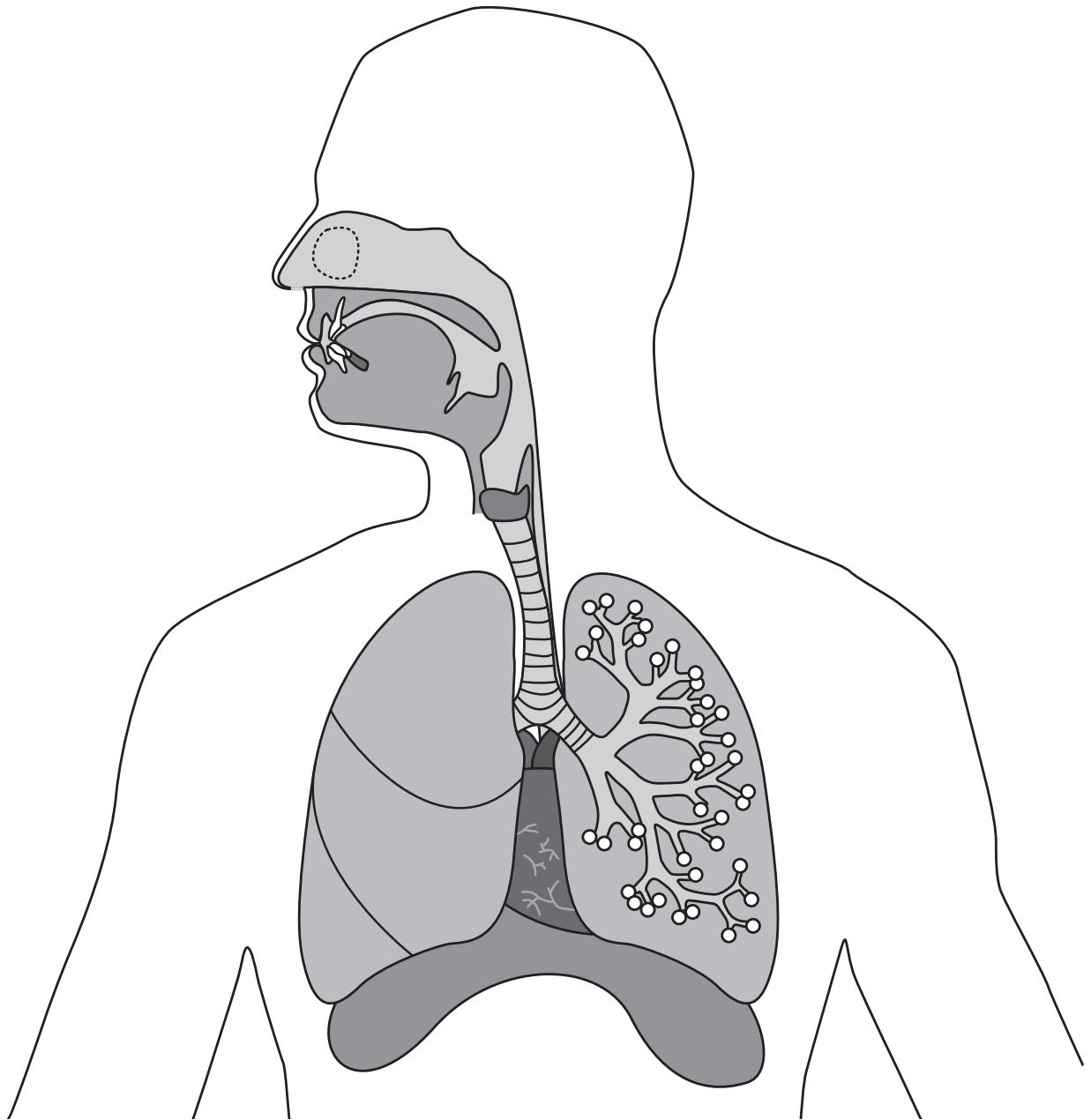
tervehtiä	_____	varten	_____
vointi	_____	leikkaus	_____
iäkäs	_____	heräillä	_____
osallistua	_____	vuode	_____
aamupesu	_____	mitata	_____
naispotilas	_____	verenpaine	_____
sopia	_____	hampaiden pesu	_____
tutkia	_____	päivittäinen	_____
katetri	_____	lääkeannos	_____
riisua	_____	lakana	_____
vaatetus	_____	ohjata	_____
toimenpide	_____	virtsanäyte	_____

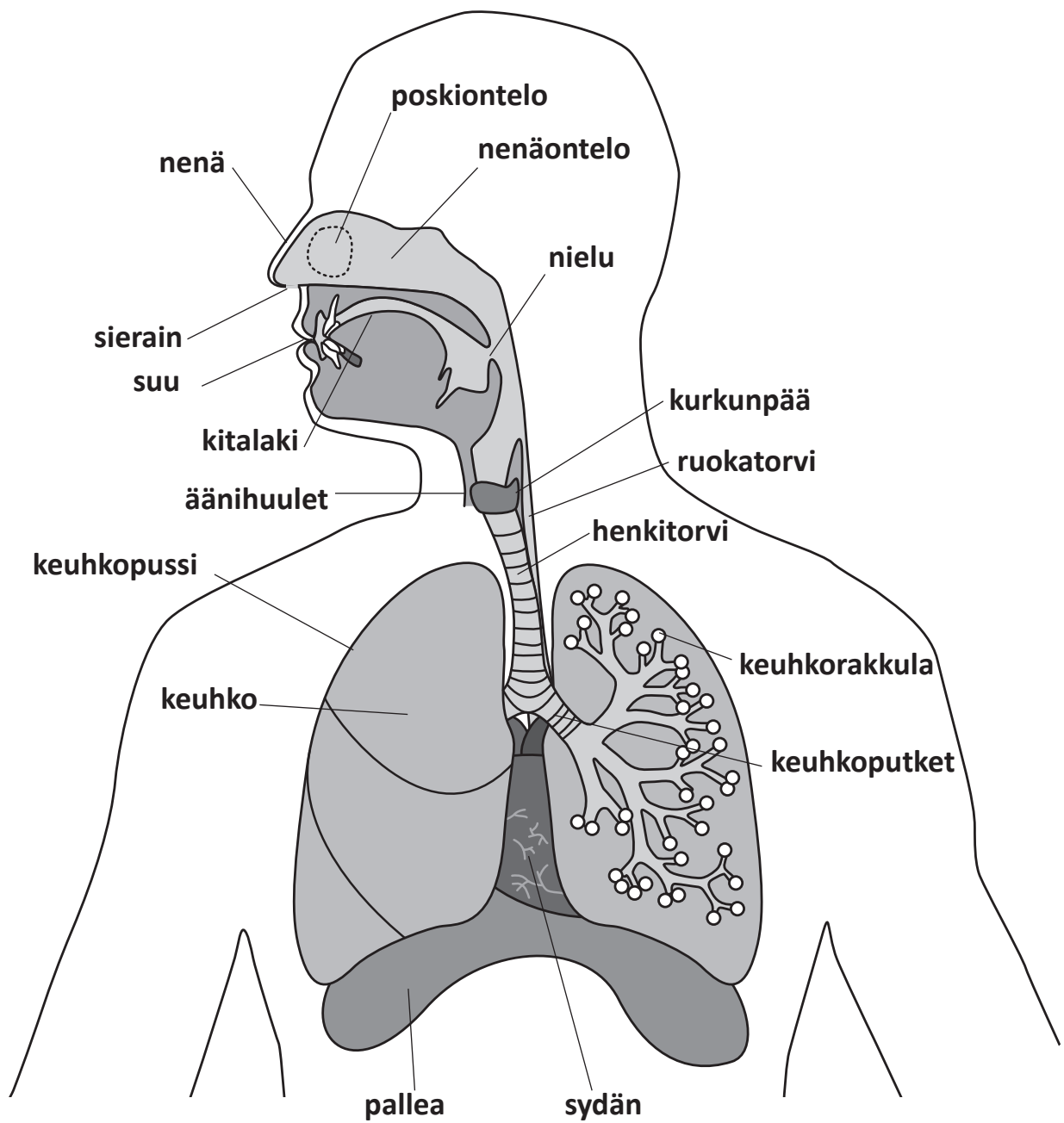

Hengittäminen

Taitotaso: A2 tai korkeampi

Tavoite	Kartuttaa hoitoalan sanastoa ja hengittämiseen liittyviä fraaseja sekä aktivoida opiskelijat käyttämään sanoja kirjaamisharjoituksessa.
Ennen harjoituksen tekemistä	Opiskelijat voivat valmistautua tunnille täyttämällä kuvan hengityselimistöä ennen kontaktiopetusta.
Kesto	30–45 minuuttia.
Vaihtoehtoja harjoituksen toteuttamiseksi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opiskelija merkitsee kuvaan niin monta hengittämiseen liittyvää sanaa kuin tietää. Hän voi halutessaan käyttää sivun 78 sanalistaa apuna, mutta lista ei suinkaan ole aukoton. 2. Jos opiskelijat ovat täyttäneet kuvan kotona, tehtävä voidaan tarkistaa yhdessä niin, että opiskelijat sanovat sanoja ja opettaja täyttää kuvaa (esim. dokumenttikameran avulla). Opettaja voi ohjata opiskelijoita tarkentamaan sanastoa esim. pyytämällä sanoista taivutettuja muotoja (<i>sierain – sieraimen</i>) ja tarkennuksia (<i>hengitys – sisään- ja uloshengitys</i>), ja nämä merkitään myös kuvaan. Sanaston koonnin jälkeen voidaan harjoitella sanaston käyttöä hoitotyön kontekstissa esim. muodostamalla kirjaamisen lauseita (ks. erillinen Kirjaamisen lauseita -harjoitus pohja) yksin tai pareittain. Opettaja voi kerätä lauseet ja antaa niistä henkilö- tai parikohtaisen palautteen. 3. Opettaja voi näyttää opiskelijoille valmiiksi täytettyä kuvaa esimerkiksi minuutin ajan, jonka jälkeen opiskelijoiden tulee täyttää ulko-muistista omaa tyhjää kuvaansa.

SANASTOA: HENGITTÄMINEN

aivastaa
aivastus
astma
haistaa
huom. haista – haistaa – haistella
haistella
haju
haukotella
haukottaa, haukotuttaa
haukotus
hengenahdistus
hengittää nenän kautta / suun kautta
hengitys
hengityskatko(s)
hengitysvaikeus
hengästyä
henkitorvi
hikka
huokaista
hyperventiloida
keuhko(t)
keuhkohtaumatauti = COPD
keuhkokuume = pneumonia
keuhkopussi
keuhkoputkentulehdus = bronkiitti
keuhkoputki
keuhkorakkula
keuhkosyöpä
kieli
kitalaki

kuorsata
kurkunpää
lima
limakalvo = mucosa
läähättää
nenä
nenäontelo
nielaista
niellä
nielu
niiskuttaa
niistä
pallea
poskiontelo
puhaltaa
puuskuttaa
ruokatorvi
räkä
sierain
suu
sylkeä
sylki
tuhista
tukehtua
tuoksu
tupakoida
yskittää
yskiä
äänihuuli, -huulet

Sanaselityspeli: hengittäminen

Taitotaso: B1 tai korkeampi

Tavoite	Aktivoida sanastoa ja hyödyntää sitä suullisessa tehtävässä. Harjoitus kannustaa opiskelijoita käyttämään kieltä niissäkin tilanteissa, joissa he ovat epävarmoja sanastonsa riittävydestä.
Ennen harjoituksen tekemistä	Tehtävässä olevaan sanastoon on hyvä tutustua etukäteen.
Kesto	20–30 minuuttia.
Tarvikkeet	Sanat leikattuina omiksi korteikseen. Kukin pari tarvitsee koko korttisarjan.
Sopiva peliryhmän koko	Harjoitus on tarkoitettu kahdelle pelaajalle, mutta sitä voi pelata myös esimerkiksi kolmen hengen ryhmissä.
Harjoituksen toteutus	Kortit asetetaan pöydälle pinon tekstipuoli alaspäin. Opiskelija ottaa kortin ja selittää siinä olevan sanan parilleen. Hän ei saa sanoa kyseistä sanaa. On tärkeää, että toinen opiskelija ei näe, mikä sana kortissa on. Opiskelijat selittävät sanoja toisilleen vuorotellen. Sanat ovat listattuna edellisellä sivulla, ja vastaaja voi käyttää listaa apunaan halutessaan.

Aivastaa

Aivastus

Haistaa

Haistella

Haukotella

Haukotus

Hengenahdistus

Hengitys

Hengitysvaikeus

Hengästyä

Henkitorvi

Hikka

Hyperventiloida

Keuhkot

Keuhkokuume

Keuhkoputki

Keuhkorakkula

Kieli

Kitalaki

Kuorsata

Kurkunpää

Lima

Limakalvo

Läähättää

Nenä

Nielaista

Niellä

Niistää

Pallea

Puhaltaa

Ruokatorvi

Sierain

Suu

Sylkeä

Tupakoida

Yskiä